

Стандарти за добра практика на приемна грижа

Съдържание

Въведение	стр. 2
Стандарт 1	
Осигуряване на безопасността на децата	стр. 4
Стандарт 2	
Осигуряване на добро здравословно състояние	стр. 9
Стандарт 3	
Подкрепа за развитие и реализиране на потенциала	стр. 13
Стандарт 4	
Насърчаване на принадлежността и роднинските връзки	стр. 16
Стандарт 5	
Насърчаване на културните традиции и собствената идентичност	стр. 19
Стандарт 6	
Насърчаване на усвояването на житейски умения	стр. 22
Стандарт 7	
Насърчаване на участието на децата	стр. 26

Въведение

Фондация „За Нашите Деца“ е българска неправителствена организация, наследник на британската организация „[Всяко Дете](#)“, работеща у нас от 1992 г. През 1997 година екипът на фондацията за първи път в страната въвежда приемната грижа, която става национален приоритет. **Основна ценност и вяра в нашата организация е семейството.** Убедени сме, че то е естествена среда за качествен живот на децата. Затова развитието на приемната грижа е стратегически приоритет на фондация „За Нашите Деца“. Това отразява нашия ангажимент да допринесем за позитивна и трайна промяна в живота на децата, които по различни причини, както и за различно време, нямат възможност да живеят с родителите си.

Настоящите стандарти очертава нашето разбиране за приемната грижа и потвърждават нашата колективна отговорност да насърчаваме гарантиране правата на децата съгласно Конвенцията на ООН за правата на децата.

Целта на тези стандарти е да се гарантира, че всички деца и младежи, настанени в приемни домове на фондация „За Нашите Деца“ получават грижа с най-висок стандарт.

Стандартите за добра практика на приемна грижа на фондация „За Нашите Деца“ описват какво фондация „За Нашите Деца“ очаква от приемните семейства в грижата и работата, която вършат с децата и младите хора и техните семейства от името на фондацията и настанителния орган – ОЗД.

Стандартите се основат на опита на фондация „За Нашите Деца“, българското законодателство и предаденото знание от CoreAssets.

Тази рамка се прилага за услугите, предоставяни от фондация „За Нашите Деца“ във всички нейни центрове за услуги и се съобразява с всички законови изисквания за грижата за деца и с националните стандарти за приемна грижа. С разделяне на комплексния процес на приемната грижа на серия от твърдения, свързани с децата, приемните родители и фондация „За Нашите Деца“, се надяваме да ги направим достъпни и разбираеми за децата и младежите, приемните родители, биологичните родители, служителите, административните органи и общности и да подобрим разбирането за приемната грижа.

Отправната точка при създаването на настоящите стандарти за добра приемна грижа е разбирането ни, че основните нужди на децата са универсални и това, към което трябва да се стремим е всяко приемно семейство да разбира и посреща нуждите на настаняваните при него деца, създавайки и споделяйки с тях своя семеен модел.

Всяко дете има право да се чувства сигурно, здраво, да расте и да се развива, да придобива умения за живота и да участва пълноправно в своята общност. Грижата, която му се предоставя, трябва да отговаря на личната му и културна идентичност и да насърчава чувството му за принадлежност и свързаност.

Целейки положителни резултати за детето, ще очертаем подробно как приемните родители и служителите ще работят заедно с настанителния орган и други значими хора, за да посрещнат индивидуалните нужди на детето по всяко време.

Всяко дете заслужава добра грижа и тези стандарти очертават всеобхватните цели и резултати, които се надяваме, да бъдат постигнати за всички деца под приемна грижа, с които работим. Приемните родители трябва да имат яснота относно техните роли и отговорности, подкрепа за развитието на собствените си умения и способности в допълнение на непрекъсната качествена подкрепа към тях и семействата им.

Ние сме ангажирани да работим заедно с нашите деца, приемни семейства, настанителните органи и другите важни партньори и да се стремим към сигурност, изграждане на умения за справяне и чувство за принадлежност на всички деца, които растат под приемна грижа.

Приемните семейства се съгласяват да работят по стандартите на приемна грижа на фондация „За Нашите Деца“, като подписват договор, а стандартите са включени в наръчника на приемния родител. Персонала на фондация „За Нашите Деца“ гарантира, че приемните семейства са запознати със стандартите и осигурява подкрепа чрез обучение и наблюдение така, че приемните семейства да ги прилагат на практика.

Нашите ценности са:

- Всяко дете заслужава детство
- Всяко дете заслужава живот в семейство
- Всяко дете заслужава да има принадлежност
- Приемните родители са ключов ресурс
- Работата в екип обслужва по най-добрия начин децата и семействата
- По-силни семейства означава по-силни общности
- Доказваме нашата отговорност на практика
- Хората значат повече от етикетите

Стандарт 1

Осигуряване на безопасността на децата

Всяко дете или младеж ще бъдат настанени в приемен дом, който е безопасен и сигурен за тях и където ще бъдат защитени от насилие или експлоатация под всякаква форма.

Цел на стандарта

Детето знае, че възрастните, които се грижат за него, ще му гарантират сигурност, ще го предпазват от опасности, ще го подкрепят и ще му дават възможност да споделя своите чувства, емоции и мисли, относно миналото или настоящето. Детето развива разбиране и умения за самозащита.

Детето:

- Знае, че приемните родители са били внимателно оценени и проверени, което дава увереността, че те са сигурни и грижовни хора.
- Е информирано за семейството, при което предстои да бъде настанено (получава Книжка за добре дошъл с информация за приемното семейство) и има възможност да се срещне с тях преди настаняването, винаги, когато това е възможно.
- Е информирано за екипа по приемна грижа (получава Книжка с информация за екипа), така че да знае кои са служителите, какво правят и за какво може да разчита на всеки един от тях.
- Получава достъпни за възрастта си разяснения от приемните родители относно това как те се грижат за безопасността на децата в семейството им.
- Знае, че приемните родители и служителите ще изслушат всичките му тревоги относно ситуации от миналото, когато то не се е чувствало сигурно и ще обсъдят със социалния му работник какво може да се направи по този въпрос.
- Знае, че всяка година в дома на приемния родител се проверява безопасността на електрическите електроуреди и че всеки е наясно какво да прави в случай на авария.
- Научава от приемните родители как да се грижи за безопасността си (напр. как да използва кухненското оборудване за готвене, как да държи връзка с тях извън къщата, безопасност на пътя, безопасност в Интернет, безопасни взаимоотношения).
- Подпомогнато е от приемния родител да се запознае и да прекарва време с други деца и възрастни, с които да установи и поддържа адекватни и безопасни отношения.
- Знае, че ако някой упражнява тормоз или се опитва да го нарани, приемният родител и персоналът ще изслуша притесненията му и ще направят всичко възможно да го спрат възможно най-бързо.

- Знае, че има право да подаде оплакване, когато се чувства застрашено или лишено от някое свое право в дома на приемния родител или недоволно от персонала на фондация „За Нашите Деца“ и ще бъде изслушано и ще се предприемат необходимите мерки за подобряване на грижата към него.
- Знае, че приемните родители и персоналът го ценят като личност и че уважават неговата идентичност, включително възраст, способности, минало, култура и духовност.

Приемният родител:

- Се уверява, доколкото е възможно, че в дома му няма никакви опасности, съобразено с възрастта и възможностите на конкретното дете и подготвя детето да разпознава и действа при потенциални опасни ситуации.
- Не упражнява никаква форма на физическо наказание върху детето, (например: шамар, разтърсване, пошляпване, затваряне, заключване и други унижителни форми на отношение или наказание).
- Се уверява, че е осигурена безопасността на децата при пътуване, с технически изправно превозно средство, което е застраховано, и като използва подходящи колани и столчета за кола.
- Участва в изготвянето на Плана за грижи за детето, като включва конкретни насоки за безопасна грижа. Актуализира плана всеки шест месеца и включва всичките членове на семейството и приемни деца в този процес. Също така участва в изготвянето на Плана за действие.
- Предоставя на детето основна информация за безопасността, подходяща за възрастта и етапа на развитието му.
- Изслушва всички минали и настоящи притеснения, които детето има относно безопасността си и споделя тази информация с персонала на фондация „За Нашите Деца“, така че да се пристъпи към действия в съответствие с насоките на настанителния орган.
- Реагира бързо при всеки инцидент и опит за злоупотреба, тормоз, расизъм, дискриминация, изключване или несправедливо отношение, което е повлияло на детето, и информира за това своевременно фондация „За Нашите Деца“.
- Реагира бързо при всякакви инциденти и докладва при изчезването на детето, като информира своевременно и персонала на фондация „За Нашите Деца“.
- Записва всички съществени инциденти, като използва процедурата за критични събития и другите процедури за докладване.
- Записва факти във формуляра за водене на записки като описва как осигурява безопасността на детето във и извън дома и как детето се подкрепя да развива собствени умения за лична отговорност и грижа за себе си.
- Посещава обученията на фондация „За Нашите Деца“ за първа помощ, закрила на детето, здраве и безопасност, безопасна грижа, грижа за дете, което е преживяло

насилие или е упражнявало насилие над други, справяне с поведението, безопасност в Интернет и други подобни теми.

- Е запознат, че фондация „За Нашите Деца“ ще разясни на приемното семейство всички политики и процедури, свързани със закрила на детето и че ще се увери, че разбира своята роля и отговорност в тази насока.
- Е запознат, че фондация „За Нашите Деца“ ще даде насоки за процедурите за обвинение срещу приемни родители и че при подобно обвинение ще бъде подкрепян с отношение на достойнство и уважение.

Фондация "За Нашите Деца":

- Набавя пълен набор от документи (свидетелство за съдимост и всички проверки, изисквани от закона), препоръки и т.н. от кандидатите за приемна грижа и приемните родители, както и от персонала на фондацията и ги поддържа актуални в съответствие със законодателството на България.
- Извършва пълна и цялостна оценка на всеки приемен родител, за да се увери в способността му/й да предоставя безопасна грижа на настаненото дете и на биологичните деца.
- Осигурява независима Комисия за приемна грижа, която наблюдава оценката и одобрението на приемните родители и прави препоръки към фондация „За Нашите Деца“.
- Прави оценка на здравословната и безопасна среда в дома на приемните родители на годишна база, включително на външните и вътрешни рискове, които могат да бъдат избегнати, като предприема мерки по отношение на всички обективни притеснения.
- Уверява се, че резултатът от оценката на риска при деца, които споделят една спалня гласи, че това е подходящо и е в съответствие с насоките на настанителния орган.
- Оценява всички групови дейности, организирани от фондация „За Нашите Деца“, така че да преценени рискът и неговото предотвратяване.
- Набавя цялата налична информация за детето, за да улесни напасването с приемното семейство и да се увери, че приемното семейство е информирано за неговата история, силни страни и затруднения.
- Се уверява, че има договор с настанителния орган за настаняване за всяко дете към момента на настаняването му, за да бъдат изяснени комуникацията, ролите и отговорностите, и да даде възможност за създаването на план за детето, който осигурява неговата закрила.
- Изготвя Профил на всяко приемно дете, за да предостави информация за него на други, които биха искали да се грижат временно за него. Дава възможност на детето да участва, по начин, който е подходящ за възрастта и етапа му на развитие.
- Поддържа пълно досие за детето (полаганите за него грижи, напредъкът му и т.н.), включително записките на приемния родител, контактната информация на персонала и когато е възможно, приноса на детето.

- Участва заедно с приемните родители в създаването на Плана за грижи за детето, който включва и конкретни насоки за безопасна грижа. Планът се актуализира на шестмесечна база.
- Осигурява месечна супервизия на приемните родители, която покрива въпроси и насоки по безопасността и адресира всички притеснения за детето или практиката на приемния родител.
- Извършва годишни прегледи на приемните родители или прегледи след обвинения, иска коментари от приемните родители, децата и настанителните органи и се уверява, че приемните родители продължават да бъдат подходящи за тази работа.
- Прилага системи за месечна супервизия на целия персонал и годишна атестация и оценка на развитието на служителите си.
- Осигурява на културна безопасност за запазване на идентичността на настанените в приемните семейства деца, както и тази на приемните родители, чрез предоставяне на толерантна среда, в която идентичността им е ценена, уважавана и насърчавана.
- Действа навременно при докладване на опасения относно минало или настоящо насилие или тормоз над детето, като държи близка връзка с настанителния орган на детето и в съответствие с държавните процедури за закрила на детето.
- Докладва на настанителния орган своевременно всички критични инциденти, свързани с детето.
- Предоставя обучение и процедури за приемните родители по първа помощ, безопасна грижа, закрила на детето и мерки за безопасност, разглеждане на оплаквания и обвинения, критични инциденти, здраве и безопасност, липсващи деца, безопасност в Интернет, трафик на деца, грижа за дете, което е преживяло насилие или е насилвало други, безопасно справяне с трудно поведение.
- Предоставя на настанителния орган регулярни актуални данни за безопасната грижа за детето.
- Има въведена процедура за разглеждане и действие при Оплаквания и обвинения, и се уверява, че те се регистрират точно и проследяват безпристрастно и професионално. Гарантира, че приемните деца, персоналът, приемните родители, биологичните родители и настанителният орган са запознати с процедурата за оплакване.
- Спазва законодателството на Република България и политиките за безопасност и закрила на детето, безопасност в дома и на публични места, и се уверява, че целият персонал и приемните родители са запознати с отговорностите си.
- Се уверява, че офис помещенията са обезопасени и че конфиденциалната информация, свързана с персонала, приемните родители и децата се пази на безопасно място, на хартиен и електронен носител.
- Дава достъп на приемния родител до подкрепата от социален работник на фондация „За Нашите Деца”, 24 часа в денонощието, всеки ден.

Стандарт 2

Осигуряване на добро здравословно състояние

Физическото, емоционалното и психичното здраве, както и съществуващите нужди в развитието на всяко дете, биват посрещнати по време на приемното настаняване, като се насърчава детето да живее здравословен и пълноценен живот.

Цел на стандарта

Детето се насърчава да води здравословен начин на живот и знае, че за него ще се погрижат, ако не се чувства добре. Подкрепя се да расте и да се развива и доколкото е възможно, да живее живот без болести и да има позитивно виждане за бъдещето си.

Детето:

- Знае, че домът на приемните родители е чист, удобен и приветлив за него.
- Знае, че приемният родител набавя и приготвя здравословна и добра храна за него, като включва някои от любимите му храни.
- Се насърчава да участва във физическа активност, например разходки, игри, спорт и други дейности, и да знае, че изборът му се уважава.
- Знае, че приемният родител го придружава при посещенията при лекар, когато е необходимо (например при различни специалисти, зъболекари, оптици) и ще му дава предписаните лекарства в съответното време и дозировка.
- Знае, че неговото собствено мнение и когато е приложимо мнението на биологичните му родители, ще бъдат взети предвид при всяко медицинско лечение.
- Се насърчава да се грижи за тялото си, напр. миене, къпане, миене на зъби, използване на тоалетната и знае, че лично му пространство и достойнство са зачетени.
- Знае, че приемните родители и персоналът ще изслушат неговите притеснения и страхове и ще се опитат да му помогнат да разреши всички проблеми.
- Знае, че фондация „За Нашите Деца“ се опитва да осигури всички необходими специализирани услуги, например слухови апарати, инвалидна количка, консултиране, терапия или информация за сексуално здраве.
- Разполага с копие на Здравния паспорт, който приемният родител попълва заедно с детето, като води записки на всички прегледи и лечение по време на приемното настаняване. Този документ принадлежи на детето и то ще си го вземе, когато напуска приемното семейство.
- Знае, че приемният родител се опитва да осигури подкрепа на всяко дете да се включва във всички аспекти от семейния живот, и му се дава същата възможност да изказва своите чувства и да има избор, както всяко друго дете.

- Знае, че приемният родител ще зачита културата на детето и нормите на неговата общност в постигането и опазването на неговото здраве и лечение.

Приемният родител:

- Осигурява чиста, удобна и пригодна за отглеждане на детето семейна среда дом и насърчава чувството му за принадлежност и привързаност към семейството.
- Насърчава детето да изразява своите желания и чувства и да се усеща включено в семейните дейности.
- Осигурява балансирано и здравословно хранене и насърчава детето да участва в избора и приготвянето на храната, подходяща за предпочитанията на детето и неговите културални традиции.

Регистрира детето за ползване на подходящи медицински услуги, според нуждите му.

- Подкрепя детето да посещава всички необходими часове при лекар и насърчава поемането на отговорност за собственото му здраве.
- Съдейства на медицинския персонал за подкрепа на здравните нужди на детето.
- Подкрепя родителя при настаняване заедно с неговото собствено дете, за да разбере и работи за подобряване на собственото си здравословно състояние и това на децата му.
- Подпомага детето за изграждането на адекватна представа за собственото тяло, запознава го с очакваните/настъпващите физиологични промени, съпровождащи израстването му и насърчава позитивното отношение към това (напр. пубертет, взаимоотношения, сексуалност, сексуална идентичност и безопасен секс).
- Подпомага детето в изграждането на добри хигиенни навици по безопасен, подкрепящ и уважителен начин, зачитайки личното пространство и достойнство на детето (напр. къпане на малко дете или на дете с увреждания).
- Изобретателен е във включването на децата в разнообразни дейности и преживявания, които развиват възможностите им да поддържат добро здраве и самочувствие.
- Насърчава участието в извънкласни дейности, клубове и т.н., които допринасят за добра физическа активност и изграждане на самочувствие; самият приемен родител служи за положителен пример в това отношение.
- Посещава обучения от специалисти за първа помощ и други обучения, свързани със здравето, напр. ХИВ/СПИН, сексуално здраве, осведоменост за уврежданията.
- Не насърчава участието на детето в дейности, които са вредни за него, напр. взимане на наркотици, пушене, употреба на алкохол, опасен секс.
- Е чувствителен към нуждите на детето, предоставя му емоционална подкрепа и възможности да споделя чувствата и тревогите си.

- Е чувствителен към културните, духовни и лични вярвания на детето и към връзката му с важни за него хора и места.
- Се въздържа от пушене в присъствието на приемните деца.
- Заклучва медикаментите на безопасно място и знае, че от него не се изисква активно да прилага медицински практики без да има необходимото обучение и опит за това .
- Следи за поддържането на здравното досие и вписването в него на всички медицински интервенции и лечения и докладва своевременно на лекуващия лекар и на настанителния орган за всички странични ефекти или реакции.
- Поддържа Здравния паспорт на детето актуален по всички здравни въпроси и при възможност включва и детето по подходящ начин.
- Отбелязва в Записките за детето по какъв начин предоставя физическа и емоционална подкрепа на детето за постигането на добро здраве.
- Подава пълна информация към фондация „За Нашите Деца“ и настанителния орган на детето за всички здравни въпроси, свързани с детето.

Фондация „За Нашите Деца“:

- Оценява здравословното състояние на приемните родители и изисква медицински доклади по време на оценката на приемните родители и на периодичните (годишни) прегледи.
- Се уверява, че всички приемни родители са физически и психически здрави, когато започват да се грижат за детето, и изисква от тях регулярни (годишни) прегледи.
- Търси пълна информация за детето към момента на насочване за настаняване и осигурява цялата съществена информация на приемните родители, като се уверява, че те са наясно с отговорностите си.
- По време на процеса на напасване взема предвид необходимостта от ресурси за медицински специалисти и за прегледи, в случай, че има такава.
- Предоставя Здравен паспорт за детето и подкрепя приемния родител да го поддържа актуален.
- Работи в сътрудничество с настанителния орган и здравните специалисти за подобряване здравословното състояние на детето.
- Предоставя обучения на приемните родители по първа грижа и по други здравни въпроси, когато е необходимо (напр. ХИВ/СПИН, аутизъм, дефицит на вниманието и хиперактивност (ADHD), познания за уврежданията и хранене, привързаност).
- Насърчава здравословния начин на живот чрез различни организирани дейностите и супервизията на приемните родители.

- Се застъпва за предоставянето на здравни услуги на децата, включително когато са необходими услугите на специалисти (напр. терапевтична подкрепа, трудова терапия, езикова терапия, подкрепа за деца с увреждания).
- Във всички обучения и дейности насърчава подхода на включването на децата със специални нужди или с увреждания.
- Се уверява, че културните практики и духовни вярвания на детето са взети предвид и когато е възможно, се използват в интерес на неговото благосъстояние и лечение, напр. традиционни средства за лечение, практики и церемонии.

Стандарт 3

Подкрепа за развитие и реализиране на потенциала

Всяко дете или младеж е напълно подкрепен да реализира потенциала си за учене и израстване; взети са предвид възрастта му, етапа на развитие, неговите способности, начини на учене, езикови и комуникационни нужди.

Цел на стандарта

Детето се насърчава да получава удовлетворение и увереност от обучението и постиженията си, които включват социални и житейски умения, както и формално образование. Детето е подкрепено само за себе си да разбере важността на ученето и това, че има умения и ресурси да се развива като личност и да прави избори в живота си.

Детето:

- Знае, че е насърчавано и подкрепено в неговото естествено любопитство да открива и да се учи във всички аспекти на живота.
- Има чувство за успех в постиженията си, включително като се учи и от грешките си, като поема рискове и като реагира в непредвидени ситуации.
- Чувства, че постиженията му са признати и оценени и че неговите собствени лични и културни нужди са посрещнати.
- Може да избира успешни за себе си начини за учене, които надграждат неговите силни страни и природна интелигентност, напр. игра, четене и писане, мултимедия, говорене и слушане, музика, изкуство и занаяти, физическа активност и дейности на открито, опознаване на природата, развитие на специални умения, използване на Интернет и разказване на истории.
- Знае, че е подкрепено в това да учи по начин, който му помага да комуникира, напр. използване на собствения си език или език за глухонеми.
- Включва се в разговорите и взимането на решения за своето образование и развитие.

Приемният родител:

- Признава, че детето има естествено любопитство да открива и учи и насърчава това в ежедневието на детето.
- В процеса на учене има предвид възрастта, степента на развитие, различните способности, различните стилове на учене, език, култура и методи на комуникация на детето.
- Прилага цялостен подход към ученето на детето, като използва взаимоотношението си с него, за да насърчи подхода “ум, сърце и ръце”, като въвежда принципа за учене през целия живот.

- Дава на бебетата и малките деца възможности да учат чрез творческа игра с въображение, участие в ежедневните домашни дейности, четене на приказки, музика и движение, взаимодействие с хора и изучаване на естествената среда.
- Очаква децата да посещават училище и да имат добри постижения (вкл. дистанционно обучение, ако това е подходящо) и подкрепят това с похвала и признание, организира придвижването, помощ с домашните работи, пространство за учене вкъщи, предоставяне на книги, достъп до компютър, играчки, игри и други необходими материали.
- Предоставя положителни възможности на детето за развитие на социалните му и житейски умения, подкрепя го да практикува хобитата и интереси, да споделя преживявания със семейството и приятелите си, да се включва в дейности след училище и включва в местната общност. Осигурява подходящи мрежи и възможности за децата, живеещи в отдалечени общности.
- Търси възможности детето да изучава своята лична и културна история, вярвания, занаяти и обичаи и насърчава духовните му познания.
- Увеличава възможностите за лично и социално обучение на всеки родител, който е настанен заедно с детето си.
- Подкрепя плана за учене и развитие на детето (в партньорство с биологичния родител(и) или законния настойник) и допринася за образователната успеваемост, срещите в училището и връзката с учителите.
- Се застъпва за детето, когато образователните му нужди не са посрещнати и подкрепя образователната му дейност, когато временно не ходи на училище.
- Подкрепя детето в кандидатстването му за по-висока степен на образование, обучение и изява.
- Посочва примери за предоставената подкрепа към детето, когато води записките за него.
- Се ангажира със собственото си обучение и развитие, подобряване на уменията и знанията си, като с това дава личен пример на детето.

Фондация „За Нашите Деца“:

- Събира информация за развитието, нуждите и способностите на всички деца или младежи, настанени под приемна грижа, и разяснява на персонала и приемните родители какво се изисква от тях.
- Работи в партньорство с настанителния орган, образователни специалисти, специалисти в различни услуги и други подходящи лица, така че да осигури адекватно посрещане на образователните нужди на детето.
- Поставя като важен приоритет посрещането на нуждите за учене на всяко дете или младеж под приемна грижа и се уверява, че приемните родители са получили необходимата насока за образователните процеси, език и култура, развитие на детето,

затруднения в ученето, умения за работа с информационни технологии и Интернет безопасност.

- Има положителни очаквания към децата и представя доказателства на настанителния орган за това, че насърчава ученето и израстването на децата, регистрира и представя постиженията по време на неговото настаняване в приемни семейства, подкрепяни от фондация „За Нашите Деца”.
- Насърчава творчеството на приемните родители, активното им участие в процеса на учене на детето и включването им в дискусии и срещи относно формалното образование на детето.
- Предоставя на приемните родители подходящо обучение преди и след одобрението им във връзка с посрещането на нуждите на детето и младежа за израстване и развитие.
- Включва целия персонал в програми за развитие на уменията, подходящи за техните роли и отговорности.
- Има ясни очаквания към приемните родители (специално по отношение на дневните ангажименти, свързани с училището), ако детето под тяхна грижа не е на училище. Тези ангажименти включват регламентирана заетост по време на учебните занятия.
- Дава възможности на децата индивидуално или в групи да се възползват от различни възможности за обучение и развитие – напр. структурирана или самостоятелна игра, мултимедия, спорт, изкуство, занаяти, драма, дейности навън, обсъждане.
- Търси възможности да признава постиженията на децата, например чрез награди за постижения, изложби, публикации, спортни събития, бюлетини.
- Се уверява, че персоналът, приемните родители и други подходящи хора комуникират и се подкрепят взаимно, за да увеличат възможностите на детето да учи и да се развива.
- Осигурява такива програми, които са основани на съвременни изследвания и практика, подплатена с факти, и предоставя широк набор от ресурси за обучение на подкрепящия персонал и на приемните родители.

Стандарт 4

Насърчаване на принадлежността и роднинските връзки

Всяко дете трябва да бъде насърчавано да знае за родното си семейство, култура и произход, да има контакт със семейството и приятелите си, когато това е в най-добрия интерес на детето.

Цел на стандарта

Деца ще бъдат подпомогнати да продължат взаимоотношенията си със семейството и приятелите си и ще бъдат развивани тяхната идентичност, емоционално благосъстояние и чувство за принадлежност.

Детето:

- Знае, че приемните му родители го подкрепят в контактите и срещите със семейството и приятелите, стига това да е съгласувано с настанителния орган. Те могат да включват посещения у дома или някъде другаде, разговори по телефона, писане на писма или свързване по Интернет.
- Знае, че (родното му) семейство има значение, и че то ще бъде добре дошло по време на посещенията и ще може да споделя важна информация, която помага на приемните родители и на персонала да се грижи за него.
- Знае, че приемните родители и персоналят ще изслушат и ще разберат неговите желания относно семейството и приятелите му и ще уважават неговите възгледи.
- Знае, че приемните родители му помагат да запази семейните си спомени на сигурно място, например снимки, писма и неща, които са от неговия дом.
- Знае, че може да се срещне или да говори със семейството си и приятелите си насаме, освен ако не е взето решение, че това не е безопасно за него.
- Знае, че приемните родители и персоналят ще го защитят, ако някой от семейството или приятелите му се държат по начин, по който може да го наранят.
- Знае, че фондация „За Нашите Деца“ работи в тясно сътрудничество с неговото родно семейство, особено когато планът е детето да се върне у дома.
- Ще бъде насърчено да участва в дейности за насърчаване на чувството за принадлежност, организирани от фондация „За Нашите Деца“

Приемният родител:

- Подкрепя плана, договорен от настанителния орган за контактите на детето.
- Прави възможен контакта на семейството и приятелите в дома на приемния родител, когато е договорено, че това е безопасно, подходящо и взаимно приемливо.

- Подкрепя детето да поддържа контакт по различни начини, напр. лице в лице, като го води на контактни срещи, чрез писма и картички, sms, Интернет, и като предостави фиксиран телефон за разговори.
- Стреми се към положително, професионално и подкрепящо взаимоотношение с биологичното семейство на детето.
- Насърчава детето да говори за своите преживявания в семейния живот и свързаните с това чувства, също така му помага да разбере, запомни и оцени важността на семейството и неговото място в него.
- Помага на семейството да събира всякакви семейни спомени, снимки и т.н., и да подкрепя работата по история на живота, ако това е възможно.
- Информира персонала и социалния работник на детето, ако има някакви притеснения относно контакта на детето, и как това повлиява на детето и на приемното семейство.
- Посещава и води детето на събития, които насърчават чувството за принадлежност, организирани от фондация „За Нашите Деца“ или по други инициативи.
- Води бележки в записките за детето относно контактите на детето със семейството и приятелите му.

Фондация „За Нашите Деца“:

- При подбора и оценка на приемни родители, активно промотира нуждата от контакт на детето със семейството и налага това чрез текущи обучения на персонала и приемните родители.
- Когато настанява дете в приемно семейство, се уверява, че са взети предвид най-важните контакти на детето, особено когато то физически се е преместило далеч от собствената си общност.
- Когато настанява братя/сестри, се старее да бъдат в приемно семейство, което да се грижи за всички тях заедно, или в семейства, живеещи в близост един до други.
- Сътрудничи на социалния работник на детето относно плана за контакти по време на престоя под приемна грижа, включително всички контакти, които не трябва да се допускат. Тази информация трябва да бъде записана в Споразумението за настаняване и обяснена на детето.
- Когато е възможно, осигурява благоприятна среда за срещите със семейството и, ако има молба и договорка за това, осигурява социален работник, който супервизира контакта.
- Подкрепя приемните родители в управлението на всички трудни контакти, например чрез помощ за детето в разбирането на чувствата си на раздвоена лоялност и осмисляне на взаимоотношенията и миналите си преживявания.

- Информира социалния работник на детето как протича контактът, включително ползите и притесненията.
- Съгласува със социалния работник на детето какво разрешение е нужно за детето да посещава приятелите си, включително да пренощува другаде и кои решения е подходящо да бъдат взети от приемните родители.
- Дава писмени насоки на персонала и на приемните родители как да насърчават контактите с роднини и близки.
- Осигурява възможност детето да се среща с други деца от фондация „За Нашите Деца“ и го насърчава да участва в дейностите ѝ, за да развива взаимоотношения и принадлежност към фондация „За Нашите Деца“.
- Работи в тясно сътрудничество с биологичното семейство, и по-специално, когато планът за детето е да бъде реинтегрирано в семейството си.

Стандарт 5

Насърчаване на културните традиции и собствената идентичност

Различията на всяко дете, свързани с неговия етнос, култура, език, вяра, духовност и лични ценности се подкрепят и насърчават.

Цел на стандарта

Детето знае, че неговата уникална идентичност се цени и се гордее с поддържането и развиването на връзка със своето семейство, обичаи и вярвания.

Детето:

- Знае, че фондация „За Нашите Деца” се опитва да намери приемно семейство от същия етнически произход като неговия и, когато е възможно, в близост до неговата общност.
- Се включва в избора и приготвянето на храна, която отговаря на личните му предпочитания и традиции.
- Може да избира облекло по своя вкус и културни нужди.
- Знае, че ще получи помощ в научаването на историята на своето семейство, общност, роднинска връзка или нация, и произхода на своите вярвания или духовност.
- Знае, че ще бъде подкрепено в практикуването на своята религия или духовни вярвания, които може да включват молитва или изучаване у дома, посещение на духовни центрове (напр. джамия, църква, храм, синагога) или да ходи на събития, празненства, фестивали или духовни събирания.
- Може да се консултира относно различната си култура, и да се свързва с групи от общността и отделни хора, които познават неговата култура.
- Бъде насърчено да говори собствения си език, когато това е възможно, и да се среща с други деца от същия етнос, държава или културна група.
- Отделено, непридружено дете се подкрепя да кандидатства за статут на бежанец, установяване в нова държава и въвеждане в местната култура и обичаи.
- Се подкрепя да търси книги, Интернет източници и други материали, с които да учи за своята култура и история.
- Има възможност да се присъедини към други приемни семейства и към персонала, за да празнува различни културни събития.
- Бъде подкрепено да научава за обичаите, културата и религиозните вярвания на други хора.

- Се насърчава да запази или да сложи на видно място (в стаята си) елементи от културата в дома си (напр. готварски принадлежности, семейни снимки, традиционни дрехи или орнаменти, религиозни символи или писания, молитвено килимче и други материали).

Приемният родител:

- Уважава различните културните и религиозни традиции на всяко дете в своя дом, като му осигурява подходяща подкрепа за практикуването им.
- Подкрепя детето да остане свързано със своята култура и вероизповедание чрез споделяне на информация, даване на културно адекватна храна, установени правила, играчки, книги, снимки и други материали.
- Насърчава членовете на семейството да участват в научаването на нови неща относно разнообразието, напр. приготвянето на храна от друга страна, празнуване на различни празници у дома, посещение на културни събития, и гарантира, че използваният език в дома не е дискриминативен.
- Помага на детето от друга страна да учи местния език и обичаи, да научи за страната и обичаите на мястото, от където то идва.
- Подготвя детето да се справя с дискриминацията и расизма, ако това се случи, и насърчава положителната му представа за себе си.
- Предоставя физическа грижа, подходяща за нуждите на детето, напр. грижа за кожата и косата, уважение на обичаите за миене, лична хигиена и благоприличие.

Фондация „За Нашите Деца“:

- Когато предлага приемно настаняване за дете, винаги, когато е възможно, напасава културното минало и етнически произход, а когато това не е възможно, осигурява семейство, което има културни компетенции да посреща нуждите на детето.
- Се уверява, че културата и духовността на детето се обсъждат и се взети предвид при планирането на настаняването и в процеса на предоставяне на грижа.
- Се застъпва за услуги за превод за дете, което има такива нужди, напр. дете бежанец, дете с друг първи език или дете с комуникационни нужди.
- Насърчава културата на включване и уважение на разнообразието при всяко действие на фондация „За Нашите Деца“, в офисите, при прилагане на политики и процедури, кампании за подбор, публичност и медии.
- Подбира персонал и приемни родители от различни култури, които са способни да посрещнат нуждите на различни деца.
- Насърчава културната компетентност на персонала и на приемните родители по време на оценката на приемните родители, текущите обучения за информираност за културите, супервизия и подкрепа.

- Предоставя ресурси на персонала, приемните родители и децата, за да обогати техните познания относно етническия, културен и религиозен произход, включително влиянието на личния и институционален расизъм.
- работи в тясно сътрудничество с етническото малцинство, други общностни групи, за да осигури зачитането на всички местни обичаи и практики и всякакви свързани с тях правила и насоки, както и тяхното интегриране в работата на фондация „За Нашите Деца“.
- Засилва връзките с консултантите по култура, които подкрепят приемните семейства и децата в посрещането на техните културни нужди.

Стандарт 6

Насърчаване на усвояването на житейски умения

Децата/младежите се подкрепят да развиват собствени умения и силни качества, които да им помогнат в прехода им към самостоятелен живот и във всички следващи етапи от живота им.

Цел на стандарта

Детето се насърчава да развива умения и увереност в грижата за себе си и да изгражда набор от социални умения за управление на домакинство и във взаимоотношенията си. Това ще му помогне да изгради стабилни взаимоотношения, да развие позитивно отношение към живота и бъдещето, и да се чувства способно да преминава през различните етапи на лично развитие в живота си.

Детето:

- Знае, че приемният родител ще му помага да научава нещата, от които има нужда докато расте, напр. готвене, чистене на къщата, пране на дрехи. Това започва в ранна възраст, напр. като помага при миенето, готвенето, в работата в градината, разчистване на играчките или чистене на собствената си стая.
- Знае, че приемният родител ще го включва в пазаруването и избора на храна и дрехи, така че да се научи да пазарува продукти с добро качество и да управлява бюджета си.
- В ранна възраст получава малка сума джобни пари, като по-късно започва да управлява бюджета за битовите си разходи и си отвори банкова сметка преди преминаването към самостоятелен начин на живот от дома на приемния родител.
- Научава от приемния родител колко струва всичко в дома, напр. газ, електричество, наем, застраховка и други домакински разходи, така че да бъде подготвено да управлява собствения си дом.
- Научава от приемния родител как да разговаря със различни служители, за да им обясни от какво се нуждае, например лекари, собственици на магазини, туристически агенции, групи за подкрепа на родители, агенции за недвижими имоти, социални работници, учители, колеги.
- Ако е от друга държава, научава от приемния родител и от фондация „За Нашите Деца“ какви са обичаите и правата, които трябва да знае за живота в България.
- Научава от приемния си родител или от персонала на фондация „За Нашите Деца“ как да намира нужната информация в Интернет и как да търси обществени места, съответстващи на неговите интереси и хобита, и да се среща с други хора.
- Подкрепя се от приемните родители в правенето на избори и се научава да може да казва „не“ на хора, които се опитват да му повлияят по грешен начин.

- Подкрепя се от приемния родител и социалните работници да поддържа контакт с членовете на семейството си.
- Получава кутия на спомените и книга с историята на живота си като спомен от времето прекарано в дома на приемните родители, която може да съдържа снимки, истории, писмена или друга информация.
- Информирано е за правото си на достъп (в настоящия момент и за в бъдеще) до водените за него записки по време на престоя му в приемното семейство.
- Участва във воденето на записките от приемния родител, и добавя своите идеи и коментари, напр. „моето мнение за седмицата; по въпроса за ...”.

Приемният родител:

- Предоставя възможности на детето да усвои умения за домакинство на ниво, което е подходящо за възрастта и развитието му.
- Подкрепя детето в научаването на стойността на парите и управляването на собствен бюджет.
- Помага на детето да се научи да развива своите интереси и дейности и да създава приятелства в обществото.
- Подкрепя тийнейджърите в прехода към зрялост, в т.ч. управление (разбиране и създаване) на взаимоотношенията, разбиране на сексуалността, физическите и емоционални промени, да се чувстват удобно и подкрепени за своята сексуална идентичност.
- Насърчава детето да се осведомява по теми като безопасен секс, възможни влияния на групата на от връстниците, както и случаите свързани с експериментиране, напр. наркотици и алкохол.
- Насърчава правенето на избор и взимането на решения, като се започне с малките неща и се стигне до съществени избори за живота; включват децата при планиращите срещи, които са свързани с тях.
- Разполага с доказателства за предложената подкрепа и за развитието на детето, записвани в седмичните записки, както и за участието на детето или младежа в тях.
- Помага на детето да остане свързано и да научава повече за (родната) собствената си култура и идентичност.
- Съдейства на детето да му бъде осигурен преводач, ако то не владее основния език на общността, на мястото, където е настанено, или на държавата.
- Говори с детето как може да управлява взаимоотношенията си със семейството и приятелите си след като напусне приемната грижа.
- Помага на детето да развива умения за мирно разрешаване на конфликти.
- Помага на детето да разбира своите чувства и поведение и го насърчава да се справя с тях по безопасен и позитивен начин.

- Помага на детето, да развива практически умения, напр. декорация, градинарство, използване на различни инструменти.
- Подкрепя детето да планира и извършва дейности или пътувания, като взема предвид всякакви специфични негови нужди, например инвалидна количка / детска количка.
- Партнира с фондация „За Нашите Деца”, настанителния орган на детето и със служби за услуги за възрастни, ако е необходимо, за изпълнение на плана за грижи или плана за самостоятелност.
- Посещава предлаганите от фондация „За Нашите Деца” обученията за подготовка за самостоятелен живот на младежите, където се обсъжда управлението на нарастващите рискове, свързани със самостоятелността на младежа, както и бъдещите ползи от този процес.
- Осигурява възможности детето да се свързва с групи и организации в общността, в която ще бъде преместено.
- Прави възможно децата с увреждания да поемат контрол за собствения си живот, като се застъпва за осигуряване на необходимите им ресурси или чрез предоставяне на подкрепа според нуждите.
- Помага на родителите да развият родителски умения и да полагат безопасна грижа за децата си.
- Насърчава детето да разбере важността на ученето и развитието си и му предоставя подкрепа, доколкото е възможно, за достъп до понататъшно образование, обучение или работа.
- Винаги когато е възможно, осигурява контакт на детето с приемното семейство и след напускането му.

Фондация „За Нашите Деца”:

- Когато оценява приемни родители, се уверява, че те разбират своята роля в подготовката на деца за самостоятелен живот и могат да адаптират семейството си към това.
- Предоставя обучение на приемните родители, за да могат успешно да подготвят и развиват умения у децата и младежите за самостоятелен живот.
- Подкрепя приемните родители в справянето с промените, свързани с развитието, и предизвикателствата пред младежите.
- Информира настанителния орган на детето за напредъка и притесненията, свързани с нарастващата самостоятелност на детето.
- Дава възможност на децата и на младежите да се събират и да споделят помежду си въпроси, свързани с тяхното преместване.

- Дава възможност на младежите, които са напуснали приемната грижа, да останат свързани с фондация „За Нашите Деца“ и един с друг, ако желаят.
- Организира групови дейности, които дават възможност на децата и младежите да развиват нови умения и да учат по време на работа в групи.
- Насърчава младежите да зачитат жизнената среда и природата и прави възможно да останат свързани с тяхната страна, общност и традиции.
- Насърчава, когато е възможно, записването на постиженията на децата и представянето на факти относно тях, напр. като част от автобиографията им.
- Работи в тясно сътрудничество с настанителните органи и други организации, за да осигури необходимият подслон и подкрепа за техните нужди за развитие и предпочитания след като напуснат приемната грижа.

Стандарт 7

Насърчаване на участието на децата

На всяко дете се предоставя постоянна възможност да участва по автентичен и активен начин във всички сфери, които влияят на живота му, да допринася за работата на фондация „За Нашите Деца” и да заема полагащата му се позиция като активен член на своята общност.

Цел на стандарта

Детето знае, че неговото мнение и участие са важни и че ще бъде въввлечено във въпроси относно ежедневието му живот, взаимоотношения, израстване и развитие, здраве и благосъстояние, култура и връзки с родното си семейство, и че фондация „За Нашите Деца” ще му дава възможности да изразява мнението си за организацията и за нейната работа.

Детето се подкрепя да развива своята увереност, да я изразява в различни условия и има възможност да бъде активен член на обществото.

Детето:

- Знае от ранна възраст, че е насърчавано да прави избор, като започне с простички неща - с какво иска да си играе, какво иска да яде, и на по-късен етап с по-големи решения, като постъпване в гимназия или включване в клубове.
- Получава подкрепа, за да се учи да изслушва други хора в семейството, да зачита мнението и гледната точка на всички други.
- Получава информация, винаги когато това е възможно, за приемния родител, при който вероятно ще бъде настанено („Книжка за добре дошъл” от приемния родител), ще бъде поканено да сподели мнението си и да получи отговори на въпросите си относно дома на приемния родител.
- Получава информация относно фондация „За Нашите Деца” и персонала („Книжка за добре дошъл” от персонала) и получава отговор на въпросите си относно тях.
- Има възможност да се присъедини към груповите излизания и дейности с други приемни семейства и своето приемно семейство, и има право да изрази мнението си в какви дейности иска да участва.
- Винаги има възможност да изрази мнението си за това как работи фондация „За Нашите Деца” и как ние можем да подобрим работата си, чрез разговори с приемните родители, лично с персонала или по телефона, писане на писма или имейли, посещение на детски форуми, използване на възможността за оплакване и възможностите за представяване на детето.
- Получава допълнителна помощ, напр. преводач, ако има нужда от това, за да каже какво мисли.

- Получава подкрепа и се насърчава да се изказва по време на срещи относно грижа за него и бъдещето му.
- Знае, че мнението на родителите му ще бъде търсено относно важни неща, когато това е подходящо.
- Помага за създаването на колекция на своите спомени, напр. снимки, произведения на изкуството, писма, сувенири от пътувания, картички за рождени дни.
- Знае, че персоналът на фондация „За Нашите Деца“ и други хора, които са важни за него, работят заедно, за да му помогнат да реализира потенциала си.

Приемният родител:

- Дава на детето „Книжката за добре дошъл“ от приемния родител.
- Изслушва детето и го насърчава да изразява мнението си ежедневно и да прави подходящ избор за себе си.
- Включва детето в семейните разговори, за да развива способностите си да се изразява, да води преговори и да развива чувствителност към другите.
- Дава насока на детето как да прави избори, които са полезни, а не вредни за него.
- Насърчава участието на детето в различни дейности, във и извън дома.
- Помага на детето да се чувства ценено като част от семейството и подкрепяно в участието си във възможно най-висока степен, което може да включва специална адаптация и приспособяване към деца с увреждания.
- Насърчава позитивните взаимоотношения на детето с родното му семейство, когато това е в най-добрия му интерес, така че те също да участват в обсъждане и взимане на решения за него.
- Насърчава детето и други членове на семейството да участват в групови дейности и окуражава детето да придобива опит в помагане на други хора.
- Посещава групите за подкрепа и учене на приемните родители и допринася за изготвяне на насоките на фондация „За Нашите Деца“ и взимане на решения.
- Показва факти от записките за детето за това как то е било подкрепяно да участва в различни ситуации и какъв успех е постигнало. Насърчава детето, когато е възможно, да участва в изготвянето на записките.

Фондация „За Нашите Деца“:

- Насърчава всички членове на подкрепящата мрежа около детето да участват и да работят заедно чрез подхода на Екипното родителстване, така че да извлекат максималното от приноса на всички и промотира подкрепата и последователните действия за детето.

- Извършва оценяването на приемните родители и с тяхното пълноценно участие (обсъждане/изписване на собствената версия за събитията /използване на визуални помощни средства, напр. генограма).
- Дава възможности на собствените деца в приемните семейства да допринасят към процеса на оценка на приемните родители, при които детето е в центъра, като гарантира, че техните възгледи ще бъдат отразени.
- Подкрепя приемните родители чрез супервизия и обучение да усвояват начини за включването и активното участие на децата , напр. чрез игра, разказване на истории, игри, изкуство и други дейности.
- Изготвя план (включвайки децата) за участието на детето и развива култура в организацията, която насърчава изслушването и активното участие на децата.
- Търси възможности да включва децата и тяхното мнение в публикации на фондация „За Нашите Деца”, външни срещи, прегледи на грижата за децата.
- Дава възможности на приемните родители, децата и техните социални работници да се включват в годишните прегледите на приемното семейство.
- Дава възможност на собствените деца на приемните родители да се присъединят към различни дейности и да изразяват мнение как им влияе приемната грижа.
- Насърчава децата и приемните семейства да учат и да участват в дейности, свързани със културата на детето и традициите на общността му.
- Предоставя възможности и подкрепа на децата да участват в различни изяви, особено тези със специфични комуникационни нужди, като се използват различни начини и похвати за общуване и търсене на допълнителни ресурси, когато това е необходимо, напр. превод.
- Управлява процедурите за оплаквания по начин, който насърчава участието и решаването на проблема, вместо конфронтация.
- Насърчава персонала, приемните родители и приятели да участват в различни дейности на фондация „За Нашите Деца”, като използват максимално своите умения и способности.
- Дава възможности на опитни приемни родители и младежи да се включват в менторство и обучение на други (приемни родители и приемни деца).
- Изготвя доклад, в който очертава компетенциите и намеренията на фондация „За Нашите Деца”, който съдържа визията и ценностите, ръководството и стандартите и търси приноса и коментарите от всички заинтересувани страни.
- Развива професионални и местни мрежи в общността, които насърчават включването на настанителните органи и други групи и организации в работата на фондация „За Нашите Деца”.